

Asia: VN/538/2019

Luonnos hallituksen esitykseksi jätelain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Yleiset säännökset (Luku 1)

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne jätelain muutosehdotuksen luvusta 1 ja sen perusteluista

5b Jätteeksi luokittelun päätyminen

EOW menettelyn sujuvoittamisella voitaisiin merkittävästi edistää teollisuuden jätteiden ja sivuvirtojen sekä maa- ja metsätalouden sivuvirtojen kiertotalousratkaisuja. Näiden ratkaisujen rooli ilmastonmuutoksen hillinnässä on aivan keskeinen.

Menettelyä pitäisi sujuvoittaa merkittävästi ja prosessista pitäisi tehdä läpinäkyvämpi. Tähän mennessä Suomessa on toteutettu vain kourallinen EoW prosesseja, joista tietoa ei ole julkisesti saatavana missään.

EOW päätöksenteossa pitäisi pyrkiä ennustettavuuteen ja tasapuoliseen kohteluun. Sen vuoksi EOW asiat pitäisi keskittää valtakunnallisesti eikä päätöksentekovaltaa voida delegoida alueelliselle tai paikalliselle viranomaiselle. Esimerkiksi hyväksyntä jätehuoltorekisteriin (94 §) halutaan keskittää yhdelle ELY-keskukselle, sillä perusteella, että ”tehtävän keskittäminen olisi tarkoituksenmukaista viranomaisten riittävän asiantuntemuksen sekä toiminnanharjoittajien yhdenmukaisen ja tasapuolisen kohtelun varmistamiseksi.” Sama perustelu tulisi päteä myös jätteeksi luokittelun päättymisen tapauskohtaiseen päätöksentekoon, jossa viranomaisen riittävä asiantuntemus ja toiminnanharjoittajien yhdenvertainen kohtelu on vielä tärkeämpää, ottaen huomioon EoW:n monimutkaisuuden ja potentiaalinen uusien innovaatioiden hyödyntämisessä. Kuntien päätösvalta asiassa tulisi ehdottomasti poistaa päätökseltä vaadittavan asiantuntemuksen varmistamiseksi.

Rekisteri toteutuneista EoW päätöksistä on ehdottoman tärkeä ja kannatettava. Myös viranomaiset hyötyisivät siitä.

Ehdotetun seurantaryhmän pitäisi ryhtyä välittömästi miettimään keinoja EOW menettelyn sujuvoittamiseksi.

6 § Muut määritelmät/ yhdyskuntajätteen määritelmä

Yhdymme siihen näkemykseen, että käsitteiden ja määritelmien harmonisointi on tärkeä koko EU tasolla, koska se on välttämätöntä tilastoinnin ja vertailtavuuden ja tavoitteen asetannan näkökulmasta. Yhdyskuntajätteen määritelmä on jätedirektiivin keskeisimpiä määritelmiä. Siksi ihmettelemme, miksi ehdotuksessa esitetään edelleen jätedirektiivistä poikkeavaa määritelmää yhdyskuntajätteelle.

Suomessa on käytössä asumisessa syntyvä jäte, kun taas direktiivissä käytetään termiä kotitalousjäte. Nämä ovat asiasisällöltään hyvin erilaisia termejä, toisin kuin perusteluissa esitetään. Kunnan vastuulle säädetty ”asumisessa syntyvä jäte”-käsitteen tulkinta on aiheuttanut lisäksi runsaasta tulkintaristiriitoja kuntien jätelaitosten ja ympäristöalan yritysten välillä.

Nyt muutamat jätelaitokset ovat tulkinneet asumista hyvin laajasti, esimerkiksi yksityiset hoitokodit on tulkittu asumiseksi ja niitä ei ole vapautettu kunnan jätteenkuljetuksesta, vaikka asianomaiset yritykset olisivat itse halunneet järjestää jätehuoltonsa. Hoivakodit näkevät, että niissä syntyvä jäte ei ole kotitalousjätettä (vrt. sairaalajäte). Kuntaliitto on jopa esittänyt, että vankilat ja kasarmit kuuluisivat asumisen alle, vaikka tämäkään ei ollut lainsäätäjän tarkoitus, kun jätelaissa viimeksi rajattiin kunnan vastuulle kuuluvia toimintoja (lakimuutos HE 195/2017).

Terminologialla ei pitäisi laajentaa kuntien vastuuta. Nyt käytetyllä kansallisella käsitteellä on luotu epäselvää sääntelyä. Yhdyskuntajätteen määritelmä tulisi muuttaa vastaamaan täysin EU-direktiivin määritelmää. Lain tavoitteena piti olla ristiriitojen vähentäminen.

Sama laajennus koskee yhdyskuntajätteen määritelmää, johon sisällytetään kansallisesti enemmän jätelajikkeita, kuin kuuluisi. HE perusteluissa mainitaan esimerkkinä, että terveydenhuoltopalvelujen jäte olisi laadultaan yhdyskuntajätteeksi rinnastettavaa. Tämä ei pidä paikkaansa, terveydenhoidon jätteelle on jäteluokituksessa oma luokka 18 (yhdyskuntajätteen luokka 20), jota tulisi käyttää. Terveydenhoidon jäte ei laadullisesti vastaa asumisen jätettä, muussa tapauksessa kuin terveydenhoidon hallintotyössä ja henkilöstön sosiaalituloissa, joiden osuus kokonaisuuden kannalta on marginaalinen.

Terveydenhoidon hoitotyössä syntyy runsaasti kotitalousjätteen laadusta olennaisesti poikkeavaa jätettä, joka sisältää mm. vaippoja, sidetarpeita, eritteillä likaantuneita tekstiileitä jne. Tämä ei vastaa lapsiperheen jätettä, vaan on koostumukseltaan vielä paljon vaippa- ja erite- ja suojavaatepitoisempaa. Tälle jätteelle on olemassa oma EWC-koodi 180104, joka tarkoittaa terveydenhuollon sekalaista jätettä, mutta joka on Suomessa lähestulkoon unohdettu, todennäköisesti tarkoituksella.

Jätetilastoissa on viime aikoina ihmetelty sekalaisen yhdyskuntajätteen määrän kasvua (200301). Määrä kasvaa, kun jätettä ei osata luokitella oikein ja Tilastokeskukselle jää mahdoton tehtävä tulkita väärin kirjattuja jätemääriä, jotka eivät ole peräisin kotitalouksista, vaan jostain aivan muualta. Terveydenhuoltoa yhdyskuntajäte ei kuitenkaan millään logiikalla kata. Terveydenhuollossa syntyy erittäin paljon toimialalle ominaista jätettä kuten pistävää ja viiltävää jätettä, tartuntavaarallista jätettä, lääkejätettä, biologista jätettä jne. Edes hoivakotien jäte ei muistuta kotitalousjätettä, edellä mainituista syistä. Nyt korona- viruksen aikana, jos koskaan tulisi ymmärtää, että hoitotyössä syntyvä jäte ei voi olla kotitalousjätteen kaltaista.

Kun tavoitellaan jätteen jäljitettävyyttä, sekalaisen yhdyskuntajätteen määrän vähenemistä ja tilastojen oikeellisuutta, ei voida keksiä kansallisesti omia tulkintoja jäteluokista, jotka pohjautuvat direktiiviin ja olettaa, että tilastot sen jälkeen näyttävät oikein, kun Komissiolle aletaan raportoimaan.

Lainlaatija on listannut yhdyskuntajätteisiin jätedirektiivissä mainitut jätenimikeryhmät, joissa ryhmä 18 ei ole mainittuna. Tämä johtuu siitä, että luokan 18 jätteet eivät kuulu yhdyskuntajäteluokkaan.

Yhdyskuntajätteen määritelmään tulee lisätä direktiivistä tarkennus niistä toiminnoista, joiden jäte ei ole yhdyskuntajätettä. Näitä ovat tuotanto, maatalous, metsätalous, kalastus, viemärinhuolto ml. sako- ja umpikaivoliete, romuajoneuvot sekä rakennus- ja purkujäte.

Rakennus- ja purkujätteen määritelmästä tulee poistaa termi "kiinteän rakennelman" ja muuttaa se muotoon "rakennelman". On olemassa paljon väliaikaisia rakennelmia kuten mm. väistötilat, pressuhallit, erilaiset messurakenteet jne. joiden purkamisesta ja rakentamisesta syntyvä jäte ei ole yhdyskuntajätettä. Direktiivissä ei mainita mitään "kiinteästä rakennelmasta" vaan kaikki jäte purkamisen ja rakentamisen toiminnoista on rakennusjätettä. Kansallisen määritelmän tulee olla yhtenevä direktiivin määritelmän kanssa.

Yleiset velvollisuudet ja periaatteet (Luku 2)

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne jätelain muutosehdotuksen luvusta 2 ja sen perusteluista

15 § Jätteiden erilliskeräysvelvollisuus

Tehokkain keino yhdyskunta- ja pakkausjätteiden kierrätyksen edistämiseen on tehokas syntypaikkalajittelu ja erilliskeräys. Mielestämme on hyvä, että siitä säädellään jatkossa jäteasetuksella, koska sen avulla asetetaan kansallinen vähimmäisstandardi lajittelulle. On myös hyvä, että vaatimuksen kohdennetaan myös yritystoimintaan.

Suomen yhdyskuntajätteiden kierrätyksessä suurin haaste on ollut sekajätteen suuri määrä. Sekajätettä on edelleen lähes 50 % yhdyskuntajätteestä ja kierrätyksen sijaan se ohjautuu polttoon kierrätyksen sijaan. Tulevien kierrätystavoitteiden saavuttamiseksi sekajätteen määrä pitää puolittaa eli lähes 40 % nyt jätteen polttoon ohjautuvasta volyymistä pitäisi ohjata sieltä kierrätykseen.

Tämän tavoitteen saavuttaminen edellyttää erittäin tiukkaa biojätteen erilliskeräystä sekä pakkausten talteenoton kehittämistä. Jäteasetuksessa kuvattu erilliskeräysvelvoitteet ovat riittävän kunnianhimoisia.

Tähän saakka haaste on ollut se, että kunnalliset jätehuoltomääräykset eivät korreloi valtakunnallisten kierrätystavoitteiden kanssa ja vaihtelevat suuresti alueittain. Mikäli kunnille annetaan mahdollisuus poiketa erilliskeräysvelvoitteilla jätehuoltomääräyksistä, erilliskeräyksen ja kierrätyksen kehittymistä ei voida valtakunnallisella tasolla johtaa. Tästä voi seurata se, että osassa kuntia on tarve ohjata enemmän jätettä hyödynnettäväksi polttamalla, jolloin kierrätystavoitteita ei saavuteta.

HE-luonnoksen 15.3 §:n asetuksenanto valtuutus on myös juridisesti ongelmallinen. Laissa annetaan yleinen velvollisuus tuottajille järjestää pakkausjätteiden erilliskeräys, jota asetuksella voidaan

täsmentää. Asetuksella annettuja velvollisuuksia (tuottajille) ja oikeuksia (kotitalouksille, joita tuottajien järjestämä erilliskeräysvelvoite koskee) voidaan siis lieventää kunnallisilla jätehuoltomääräyksillä. Sääntelynä tämä on hyvin erikoista. Tämä poikkeuksellisuus on todettu myös perustuslain mukaisuutta arvioivissa perusteluissa HE:ssä.

Kunnan oikeus lieventää jätehuoltomääräyksillään tuottajille asetukselle annettuja pakkausjätteiden erilliskeräysvelvoitteita tulisi poistaa. (tai Kunnan oikeus antaa jätehuoltomääräyksissään erilliskeräysvelvoitteita tuottajien vastuulle kuuluvien pakkausjätteiden osalta tulisi poistaa. Tämä olisi yhdenmukainen muiden tuottajan vastuulle kuuluvien jätteiden sääntelyn kanssa.)

15 a § Kielto polttaa tai sijoittaa kaatopaikalle uudelleenkäytön valmistelua tai kierrätystä varten erilliskerättyä jätettä

Kielto sinällään on kannatettava ja tehokas keino rajoittaa jätteenpolttoa. On kuitenkin tilanteita, joissa erilliskerätty materiaali on niin huonokuntoista, ettei se kierrätykseen ole taloudellisia edellytyksiä.

Esimerkiksi uudelleenkäyttöä varten kerätyistä kuormalavoista osa on niin huonokuntoisia, että ne menevät tarkastuksesta "hylkyyn", eikä niitä sen jälkeen voida korjata. Tällöin niiden energiahyödyntäminen tulisi jatkossakin sallia. Samankaltaisia esimerkkejä on muissakin materiaaleissa ja esineissä. On mahdollista, että pieni määrä huonolaatuista tai esimerkiksi vaarallista jätettä pilaa koko kierrätettävän jäte-erän, jonka jälkeen se on voitava hyödyntää energiana tai viedä kaatopaikalle. Täydelliseen lajittelun onnistumiseen kaikissa tilanteissa on mahdotonta koskaan päästä.

Harkittavaksi voitaisiinko kuitenkin sallia erilliskerätyn jätteen huonosta laadusta johtuvat poikkeukset.

Kunnan vastuulla oleva jätehuolto (luku 5)

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne jätelain muutosehdotuksen luvusta 5 ja sen perusteluista

32 § Kunnan velvollisuus järjestää jätehuolto

32 § ensimmäisen momentin 1 kohta tulisi muuttaa siten, että kunnan velvollisuudeksi säädetään kotitalouksissa syntyvä jäte. Lisäksi samassa kohdassa kotitalouden pienimuotoisessa itse tehtävissä rakennus- ja purkutoiminnassa syntyvä jäte tulisi säätää kunnan vastuulle vain silloin kun se pystytään keräämään samassa yhteydessä kunnan vastuulle kuuluvan yhdyskuntajätteen keräyksen kanssa.

Jätelain kokonaisuudistuksen yhteydessä kunnan vastuunjako kohdan 1 osalta perusteltiin seuraavasti: "Asumisessa syntyvän jätteen säätäminen kunnan vastuulle olisi perusteltua muun muassa siksi, että yksittäiseltä kotitaloudelta olisi kohtuutonta edellyttää jätehuollon itsenäistä järjestämistä ehdotetun lain ja sen nojalla säädettyjen tai määrättyjen kaikkien vaatimusten mukaisesti. Kotitalouksilla tulisi olla oikeus palvelun helppouteen, saatavuuteen ja toimivuuteen kaikissa oloissa." Tässä lähtökohtana oli siis jätehuollon järjestämisen helppous kotitalouksille.

Jätelain muutoksen (445/2018) jälkeen kunnalliset jätelaitokset Kuntaliiton opastuksella (Yleiskirjeen 3/2019 liite 5.3.2019) ovat laajentaneet ”asumisessa syntyvän jätteen ” tulkintaa koskemaan myös hoivakoteja ja varuskuntien majoituskasarmeja. Tästä on aiheutunut ristiriitoja yksityisten jätehuoltoyritysten ja kuntien jätelaitosten väleille. Esimerkiksi yksityiset hoivakodit voivat toimia useilla eri paikkakunnilla ja ne haluaisivat kilpailuttaa jätehuoltonsa itsenäisesti, jotta voivat ostaa kaikkien toimipisteidensä jätehuollon yhdestä paikasta. Kunnan kilpailuttamassa mallissa lasku tulisi usealta toimijalta ja vaikeuttaisi hoivakotiyritysten yritysten toimintaa. Samoin puolustushallinto kilpailuttaa koko jätehuoltonsa itsenäisesti. Nämä toimijat eivät tarvitse kuntayhtiöitä kilpailuttamaan jätehuoltoaan puolestaan.

Lähtökohtana tulisi olla vastuiden selkeys. Tämä saavutettaisiin rajaamalla kunnan vastuu selkeästi kotitalouksien ja kunnan hallinto- ja palvelutoiminnan yhdyskuntajätteisiin.

35 § Kiinteistöittaisen jätteenkuljetuksen järjestäminen

Kaksoiskuljetusjärjestelmän purkaminen ei mielestämme millään tavalla liity jätedirektiivin implementointiin eikä sillä on ole vaikutusta tulevien kierrätystavoitteiden toteuttamisen näkökulmasta, koska materiaalit pitää materiaalista riippuen toimittaa joku kunnan osoittamaan paikkaan (seka- ja biojäte) tai tuottajien osoittamaan paikkaan (pakkausjäte).

Kaksoisjärjestelmän purkamisella on merkittävät yritysvaikutukset, joita ei ole kunnollisesti selvitetty tai arvioita. Tällä muutoksella puututaan kunnan itsemääräämisoikeuteen ja lisätään kunnallisia tehtäviä niissä kunnissa, jotka eivät ole halunneet ottaa kuljetusten osalta operatiivista roolia,

Aineistossa perustellaan uudistusta myös sillä, että kaksoisjärjestelmä on kuormittanut kunnallista päätöksentekoa ja tuomioistuimia. Tämä johtuu siitä, että 37 §:n kriteerit ovat olleet niin epäselviä ja tulkinnanvaraisia. Sakokaivojen kuljetuksiin ehdotetut muutokset 37 §:n kriteerien osalta olisi otettavissa käyttöön myös kuivajätekeräykseen ja ne merkittävästi pienentäisivät edellä kuvattua hallinnollista taakkaa.

36 § Kunnan järjestämä jätteenkuljetus

Lakiesityksessä esitetään, että pk-yritysten toimintamahdollisuudet turvataan kunnan kilpailutuksissa asettamalla kilpailutukselle vaatimuksia. Kyseiset lisäykset löytyvät jo olemassa olevasta hankintalaista ja ovat siten turhaa erityyssääntelyä.

Nämä normit eivät ole millään tavalla pakottavia, vaan ainoastaan informatiivisia, jonka YM itsekin totesi HE-luonnoksen esittelytilaisuudessa. Kunnat voivat edelleen poiketa hankintojen pilkkomisesta vetoamalla esimerkiksi alueen pienuuteen (alue soveltuisi sellaisenaan alle 10 työntekijän mikroyrityksille) tai pilkkomisesta aiheutuvaan kustannustehottomuuteen.

36 § 3 momentissa lisäys ”ellei se ole ilmeisen tarpeetonta” tulee poistaa. Myös tämä jättää avoimeksi sen, kuka arvioi milloin tietojen antaminen on ilmeisen tarpeetonta. Kiinteistön haltijan tulee aina saada pyynnöstä kyseiset tiedot.

37 § Kiinteistön haltijan järjestämä saostus- ja umpisäiliölietteiden kuljetus

37 § 1 momentissa tulisi sallia kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus saostus- ja umpisäiliölietteiden lisäksi kunnan vastuulle 32 §:n 1 momentin mukaan kuuluville jätteille

Suomessa on ollut pitkään käytössä järjestelmä, jossa kunnat saavat itse päättää, järjestävätkö ne jätteiden kuljetuksen keskitetysti vai saavatko kiinteistöt itse tilata keräyspalvelun. HE:ssä lopetettaisiin kuntien oikeus päättää asiasta ja lakkautettaisiin nk. kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus ja siten siihen perustuva liiketoimintamalli elinkeinona.

Kierrätysasteen alhaisuus ei johdu kuljetusjärjestelmästä, vaan kuntien antamien jätehuoltomääräysten kiinteistökohtaisten erilliskeräysvelvoitteiden kirjavuudesta. Keskitettyä, koko Suomen tasolla velvoittavaa asetusta ei ole asiasta ollut. Kunnat ovat voineet omien intressiensä perusteella päättää, velvoitetaanko tietyt kiinteistöt erilliskeräämään hyötyjätteitä. Osassa kuntia ei esimerkiksi muovin keräys ole kiinnostanut aiemmin, koska se on haluttu ohjata polttoon hyvän lämpöarvon johdosta.

EU:n uudet kierrätystavoitteet ovat olleet tiedossa jo vuosia, ja kunnilla ja niiden jätelaitoksilla on ollut mahdollisuus edistää erilliskeräystä. Kuntien haluttomuuteen kiristää erilliskeräysvelvoitteita on vaikuttaneet jätelaitosten pitkäkestoiset sopimukset polttolaitosten kanssa. Sopimuksissa on yleensä sanktiopykälä, joka velvoittaa jätelaitokset toimittamaan tietyn määrän jätettä polttolaitokselle vuodessa.

HE:ssä tai sen taustalla olevissa analyyseissa ei ole näyttöä siitä, että kierrätysasteet olisivat parempia nimenomaan toisen kuljetusjärjestelmän alueella. Päinvastoin: Kuten HE:ssä todetaan 80 % Suomessa käytössä olevista monilokeroajoneuvoista on käytössä juuri alueilla, joilla kuntalaiset saavat itse tilata kuljetuksen. (Monilokeroautoon kerätään yhdellä kertaa 2-4 lajiteltua jätelajia eri lokeroihin, joista ne päätyvät kertakuljetuksella kierrätykseen.)

Eri alueilla saavutetut kierrätysasteet eivät tue kumpaakaan kuljetusjärjestelmää toista enemmän. Myöskään kustannuksia ei voida käyttää muutoksen perusteena, koska on olemassa näyttöä sekä kustannusten noususta että laskusta, kun on siirrytty kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen.

Sen sijaan yrityksillä on selkeä kanta siitä, että niiden toiminta supistuu tai lakkaa ehdotuksen myötä. Tämä on ohitettu HE:n vaikutusarvioinnissa kohdassa yritysvaikutukset.

Valmistelussa ei missään vaiheessa aidosti tarkasteltu kummankin kuljetusjärjestelmän säilyttämistä. Suomen Ympäristökeskus (SYKE) antoi 2019 voimakkaita suosituksia kuljetusjärjestelmää koskien ilman mitään analyysia suomalaisella datalla. Jätelakityöryhmässä ei myöskään tarkasteltu ratkaisuja, joilla kiinteistön haltijan kuljetus olisi voinut jatkua. Jätelakityöryhmän mietintöön jätettyjä eriäviä mielipiteitä ei huomioitu HE:n valmistelussa. HE:tä varten teetetyissä vaikutusarvioinneissa ei otettu kiinteistön haltijan kuljetuksia lainkaan tarkasteluun – silti asiasta lausutaan johtopäätöksiä.

Lakkauttamista perustellaan sillä, että kiinteistön haltijan kuljetusjärjestelmästä tehtyjä päätöksiä voidaan oikeudessa ja tämä aiheuttaa hallinnollista taakkaa. Se, että kunnan päätöksestä saa valittaa, ei ole peruste muutokselle. Muutoksenhaku on perusoikeus. Koska asiaa koskevat lakipykälät ovat monitulkintaisia, niitä tulee korjata.

Lakkauttamista perustellaan myös sillä, että viranomainen ei saa riittäviä tietoja kuljetuksista. Kuljetusyritykset ovat pääsääntöisesti toimittaneet tiedot lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Jos

tästä on poikkeuksia, tämä toiminta tulee sanktioida, mutta ei koko järjestelmää tarvitse muuttaa sen takia.

Viranomaiselle kuljetuksia koskevan tiedon seuranta on lakisääteinen tehtävä, josta ei voi poiketa. Ongelmana ovat olleet hyvin monenlaiset tietojärjestelmät kunnissa, joissa rekistereitä ylläpidetään. Näiden tietojärjestelmien kyky lukea esimerkiksi excel-taulukoita on ollut puutteellista. Tämä on ollut täysin riippumatonta kuljetusjärjestelmästä. Myös asiaan liittyvä jätteenkuljetusrekisteri on viranomaisrekisteri eikä sitä voi ylläpitää jäteyhtiö (KHO:n päätös). Ilmeisesti osassa kuntia on edelleen käsitys, että rekisteriä voidaan ylläpitää jäteyhtiön tietojärjestelmissä.

Suomessa suunnitellaan parhaillaan uutta viranomaisen ylläpitämää jätetietojärjestelmää. Miksi tätä järjestelmää ei käytettäisi jatkossa myös kunnan jätehuoltoviranomaisen kuljettajalta pyytämien tietojen hallinnointiin? Miksi tarvitaan jokaiseen kuntaan oma järjestelmä, joka maksaa kuntalaisille, ja jonka nojalla tehdyt tietopyynnöt vaihtelevat laadultaan ja sisällöltään huomattavan paljon ja aiheuttavat manuaalista työtä kaikille osapuolille? Tietojärjestelmä ratkaisisi väitetyn ongelman puutteellisista tiedoista ja olisi tasapuolinen sekä kuntayhtiöille että yksityisille jätteenkuljettajille.

Lakkauttamisen perusteeksi on nostettu myös se, että ” Kunnan järjestämän jätteen kuljetukseen siirtyminen ulottaisi kuljetuspalvelun käytännössä myös niihin kiinteistöihin, jotka eivät ole aiemmin liittyneet järjestettyyn jätteenkuljetukseen”.

Esityksessä on arvio, että joillain alueilla liittymättömien kiinteistöjen osuus on jopa 20 %. Mihin tämä arvio perustuu, ei käy ilmi perustelutekstissä. Samassa yhteydessä todetaan, että nämä liittymistiedot ovat kuitenkin harhaan johtavia, koska osa kiinteistöistä on vapaa-ajan asuntoja, jotka käyttävät alueellisia keräyspisteitä tai kuljettavat roskansa vakituisen asunnon jäteastiaan.

Osa kunnista käyttää rakennusrekisteriä jätehuollon valvonnassa, mutta se ei tunnista kiinteistörekisterin tapaan useita rakennuksia, jotka sijaitsevat samalla kiinteistöllä ja joilla on vain yksi liittymisvelvollisuus jätehuoltoon.

Liittymättömien kiinteistöjen määrää ei voida käyttää painavana perusteena järjestelmämuutokselle.

41 § Jätteen luovuttaminen kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen tai alueelliseen vastaanottoaikaan

Täydentävän keräyksen merkitys kierrätyksen edistämässä on aivan keskeinen. Jätelailla ja jäteasetuksella tulisi säädellä minitaso aluekeräysverkoston, erilliskeräyksen ja lajittelun osalta. Sen jälkeen kaikilla toimijoilla pitäisi olla tasavertaiset mahdollisuudet innovoida uusia täydentäviä ratkaisuja, joilla talteenottoa tehostetaan.

Lajittelua ja kierrätystä ei pystytä edistämään pelkillä määräyksillä ja velvollisuuksilla vaan kaikki lähtee siitä, että ihmiset innostetaan lajitteluun luomalla monipuolisia vaihtoehtoja toteuttaa lajittelua – ja tästä syntyy kierrätyskulttuuri. Toisille riittää aluekeräyspisteet, toiset tarvitsevat ratkaisut kotiovelle ja sitten tarvitaan mahdollisuus täydentää systeemiä korttelikeräys-, kauppapaikkakeräys- ym. uusilla ratkaisuilla. Varsinkin kaupan ja kuluttajabrändit ideoivat omia suljetun kierron ratkaisuja (pantti- ja hyvitysjärjestelmiä), jotka hienosti toteuttaa tuottajavastuu ideologiaa ja helpottaa kierrätystä.

Jos tarjotaan kunnille mahdollisuus säädellä toisin jätehuoltomääräyksillä se vaikeuttaa ketjukohtaisia ja uusia valtakunnallisia digitaalisia ym. kierrätysratkaisuja.

Kannatamme kaikki tasapuolisia mahdollisuuksia täydentää valittavaa järjestelmää ja siksi ehdotamme, että 41 § 3 momentista tulee poistaa viittaus kunnan 91 §:n nojalla antamiin jätehuoltomääräyksiin.

Tuottajavastuu ja juomapakkaukset (Luvut 6 ja 7)

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne jätelain muutosehdotuksen luvusta 6 ja 7 sekä niiden perusteluista

49 a-d Kunnan ja pakkausten tuottajan yhteistoiminta, maksettavat korvaukset, sovittelu ja tietojen antaminen

Suomessa pakkausjätteelle on voimassa tuottajavastuu, jonka idea on, että tuottaja maksaa markkinoille saattamansa tuotteen jätehuoltokustannukset.

HE:ssä ehdotetaan pakkausjätehuoltoon kansallista mallia, jossa kunnat saavat yksinoikeuden pakkausjätteiden kiinteistökohtaiseen keräykseen asumisen kiinteistöiltä. Pakkauksia liikkeelle laskevat tuottajat veloitetaan maksamaan kunnille korvauksia kuntien keräystoiminnasta aiheutuvien kustannusten kattamiseksi Pakkausjätteiden erilliskeräyksen järjestäminen kunnan ja tuottajan yhteistoimintana sekä tähän kytketty korvauksista sopiminen on kansallinen sääntelyratkaisu.

Ehdotuksen mukaan tuottajat maksavat kunnille korvauksia niin, että tuottajien maksettavaksi jää lopulta 80 % pakkausjätehuollon kokonaiskustannuksista.

EU:n jätedirektiivin (2018/851) lähtökohtana on 100 %:n kustannusvastuu tuottajille. HE-luonnoksessa ei ole esitetty mitään perustetta tästä poikkeamiselle (80 % kustannusvastuun käyttöönotolle). Pakkausjätehuolto toimii jo nyt täysin asianmukaisesti ja osin myös täysin markkinaehtoisesti. Tuottajavastuujärjestelmän kustannukset ovat Suomessa varsin maltilliset esimerkiksi moniin Keski-Euroopan maihin tai Ruotsiin verrattuna. Järjestelmän taloudellinen elinkelpoisuus ei ole uhattuna.

Keräys toteutuu jo nyt suurimmassa osassa kuntia yksityisten jätteenkuljetusyritysten tuottamana palveluna suoraan kiinteistöille, ilman että kunnat ovat tässä välissä. Pakkausjätteiden kierrätystavoitteet täyttyvät nykyjärjestelmällä (pois lukien muovi- ja puupakkaukset, joista jälkimmäistä ei kerätä kotitalouksilta).

Muovin kierrätysaste on voimakkaan noususuuntainen: 2018: 31 % ja 2019: 40 %. (Tavoite on 50 % vuodelle 2025). Tämä johtuu kiinteistöille tarjotuista keräyspalveluista. Vasta kun yksityiset yritykset aloittivat tarjoamaan muovinkeräystä kiinteistöille, osa kunnista ”heräsi” ja lisäsi muovin keräyksen pakolliseksi jätehuoltomääräyksiin. Ennen tätä kunnilla ei ollut suurta kiinnostusta muovinkeräykseen.

HE-luonnoksessa annetaan kunnille yksinoikeus pakkausjätteiden keräämiseen niistä asuinkiinteistöistä, joille asetettaisiin erilliskeräysveloite. Tämä kaventaisi tai lopettaisi yksityisten yritysten aloittaman ja kehittämän markkinaehtoisesta keräystoiminnan, jonka ympärille on rakentunut kokonainen palvelukonsepti ja siten liiketoiminnan osa-alue.

YM esittää, että kielteisiä yritysvaikutuksia ei synny, koska kunnat kilpailuttavat kuitenkin keräys- ja kuljetuspalvelut yksityisten yritysten hoidettavaksi. Tosiasiallisesti yritysvaikutuksia ei ole lainvalmistelussa arvioitu eikä yritysten kantoja ole haluttu kuulla. Tiedossa on, että kuntien järjestämissä jätteenkuljetuksen kilpailutuksissa yritysten määrä supistuu. Kilpailusta saatavat edut menetetään.

Yritysten mukaan alihankkijana toimiminen kuntien kilpailuttamissa kuljetuksissa (käytännössä siis ajoneuvolla urakointia) ei ole jätehuoltopalveluliiketoimintaa, siis kokonaispalvelua, jossa asiakkaalle myydään palvelukonsepti. Kyse on kokonaan eri liiketoiminnasta eli kuljetusten urakoinnista. Käytännössä siis olemassa oleva jätehuoltopalveluliiketoiminta loppuisi.

Ehdotetussa mallissa kunnat maksavat 20 % pakkausjätehuollon kokonaiskustannuksista. Tämä tarkoittaa myös osaa yrityspakkausten jätehuollosta ja tuottajien järjestämästä aluekeräyksestä aiheutuvista kustannuksista. Kunnat siirtävät kustannukset kuntalaisille. Jätelaissa on aiheuttaja maksaa -periaate. Jokaisen tulee kattaa oman jätteensä kustannukset, ei sen enempää tai vähempää.

Tuottajien ja kuntien välisistä korvauksista päätetään sopimusneuvotteluissa. Riitatilanteissa sovittelijan rooli olisi ympäristöministeriöllä. Pirkanmaan ELY-keskus vahtisi sopimuksen lainmukaisuutta. Lisäksi kunnan jätehuoltoviranomaiset päättävät kunnissa pakkausjätteiden jätemaksuista, joista tehdyistä päätöksistä kunnan jäsenillä on valitusoikeus. Malli, sopimusneuvottelut ja jätemaksuista päättäminen kunnissa, on monimutkainen kokonaisuus ja erittäin altis riidoille ja valituskierteille. Tässä lisätään aika merkittävästi hallinnollista taakkaa, josta muuten on haluttu eroon.

Alun perin esitettiin, että on olemassa 4 vaihtoehtoa. HE-luonnoksen perusteluissa on todettu, että nyt valittu malli ei ole sääntelyn selkeyden kannalta paras. On perusteltu, että muut vaihtoehdot, kuten vaihtoehto 2, jossa kustannus- ja operatiivinen vastuu on yksin pakkausten tuottajilla, "olisi vastoin yleistä tahtotilaa siitä, että yhdyskuntajätehuollon päävastuunjakoa ei jätedirektiivin täytäntöönpanon yhteydessä muuteta". Nythän tätä vastuunjakoa ollaan kuitenkin aika radikaalisti muuttamassa antamalla kunnille yksinoikeus pakkausjätteen keräykseen, kaventamalla merkittävästi yksityisten yritysten toimintaa ja siirtämällä 20 % kustannusvastuusta kotitalouksille.

Vuoden 2012 jätelain säätämisen yhteydessä siirryttiin osittaisesta tuottajavastuusta täydelliseen tuottajavastuuseen. Täydelliseen tuottajavastuuseen kuuluu olennaisesti se, tuottajilla pitää olla vapaa oikeus päättää keinoista tavoitteiden saavuttamiseksi.

Erilliskeräysvelvoitteissa olisi järkevä edetä portaittain alkaen suurimmista taajamista. Mikäli talteenotto ei kehity tavoitteiden mukaisesti niitä voitaisiin kiristää tarvittavilta osin. Jos määräykset ulotetaan saman tien valtakunnallisiksi, kustannukset nousevat merkittävästi

Komission varhaisvaroitusraportissa kehoitettiin Suomea selkeyttämään järjestelmää ja rooleja. Nyt delegoimalla logistiikan järjestäminen 300 kunnalla hajautetaan järjestelmää radikaalilla tavalla ja aiheutetaan kohtuutonta hallinnollista taakkaa kunnille.

Siksi ehdotamme, että 49 a-d §:t tulisi poistaa kokonaan. Kunnille ei tule antaa yksinoikeutta pakkausjätteiden kuljettamiseen. Kustannusvastuun tulisi säilyä kokonaisuudessaan tuottajilla. Lähtökohtana tulisi olla järjestämis- ja kustannusvastuiden selkeys ja yksinkertaisuus.

62 § Tuottajayhteisöön liittyminen

Mielestämme ei ole mitään syytä, miksi lailla pitäisi näin yksityiskohtaisesti säätää, miten tuottajat organisoivat toimintansa. Olemme myös sitä mieltä, että mahdollistamalla useamman tuottajayhteisön mallin, luodaan kilpailua ja edistetään tehokkuutta.

Muut jätelain pykälät

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne jätelain muutosehdotuksen muista luvuista ja niiden perusteluista

91 § Kunnan jätehuoltomääräykset

HE-luonnoksen 91.1 §:n 1 kohdassa 1 kunnalla on oikeus antaa ”32 §:ssä tarkoitettussa toiminnassa syntypaikalla, vastaanottoaikan järjestämisestä kiinteistöllä, toimittamisesta alueelliseen vastaanottoaikaan, keräyksestä, kuljetuksesta, hyödyntämisestä ja loppukäsittelystä sekä näitä koskevista teknisistä vaatimuksista”. Tässä pykälässä laajennetaan kuntien oikeutta antaa jätehuoltomääräyksiä aika huomattavasti verrattuna aikaisempaan.

HE-luonnoksen 91.3 §: ”Edellä 1 momentin 1 kohdan nojalla annetut jätteiden kiinteistöittäistä erilliskeräystä koskevat määräykset voivat olla 15 §:n 3 momentin nojalla annettua valtioneuvoston asetusta ankarampia, jos se on tarpeen 15 §:n 1 momentin täytäntöön panemiseksi, ja asetusta lievempiä, jos jokin n 15 §:n 2 momentin mukaisista erilliskeräysvelvollisuudesta poikkeamisen edellytyksistä täyttyy. Asetusta lievempien määräysten edellytysten täyttymistä on arvioitava vähintään viiden vuoden välein, ja jos edellytykset eivät enää täyty, määräykset on kumottava tai niitä on muutettava.”

Asetuksella annettuja velvollisuuksia (tuottajille) ja oikeuksia (kotitalouksille, joita tuottajien järjestämä erilliskeräysvelvoite koskee) voidaan siis lieventää kunnallisilla jätehuoltomääräyksillä. Sääntelynä tämä on hyvin erikoista. Tämä poikkeuksellisuus on todettu myös perustuslain mukaisuutta arvioivissa perusteluissa HE:ssä. Perustuslain 80 §:n mukaisuus on tässä syytä arvioida tarkasti.

Tässä on vielä huomattava, että aiheuttaisi erilaisia käytäntöjä eri kunnissa. Todennäköisesti myös paljon valituksia ja sitä kautta hallinnollista taakkaa kunnille, johon on muissa kohdissa suhtauduttu kielteisesti. Jos asetuksessa annettava erilliskeräysvelvoite on liian tiukka, asetuksen velvoiterajan (taajamakoko, kiinteistössä olevien asuntojen lukumäärä) tulisi olla kaikille alueille sopiva.

Tämä mahdollisuus lieventää valtakunnallisia erilliskeräysvaatimuksia myös vesittää pakkausten tuottajavastuun toteuttamisen.

94-99 § Jätehuoltorekisteri

Muilta osin muutokset ovat kannatettavia, mutta asetuksenantovaltuudessa mainittu velvollisuus antaa tarvittaessa määräykset vuosiyhteenvetotietoja viranomaiselle herättää kysymyksiä, että mistä tiedoista on kyse? Tiedot vastaanotetuista jätteistä saadaan joka tapauksessa jätteen käsittelijöiltä, jotka toimittavat yleensä kuljetusyritykselle tietoja pyynnöstä heidän tuomistaan jätteistä, mikäli kyseessä on pieni kuljetusliike, joka ei itse seuraa jätemäärätietoja. Jättemäärätietojen saaminen kuljetusliikkeeltä ei liene tarpeen, mikäli tiedot joka tapauksessa

pyydetään jätteen vastaanottajalta. Viranomaisella lienee joka tapauksessa pääsy jätetietojärjestelmään ja siirtoasiakirjarekisteriin, josta nähdään jo tarvittavat tiedot. Tarpeettoman tiedon keräyksellä kasvatetaan vain manuaalisen työn ja kustannusten määrää.

118 § Kirjanpito ja tiedonantovelvollisuus ja 119 § Kirjanpitoon sisällytettävät tiedot ja niiden käsittely

Jätteen kuljettajaa veloitetaan pitämään 118 §:n nojalla kirjaa kuljettamistaan jätteistä. Kun nyt suunnitteilla on uusi viranomaisen ylläpitämä jätetietojärjestelmä, niin miksi tätä järjestelmää ei käytetä jatkossa myös kunnan jätehuoltoviranomaisen kuljettajalta pyytämien tietojen hallinnointiin? Miksi tarvitaan jokaiseen kuntaan oma järjestelmä, joka maksaa veronmaksajien rahaa ja jonka nojalla tehdyt tietopyynnöt vaihtelevat laadultaan ja sisällöltään huomattavan paljon ja aiheuttavat manuaalista työtä kaikille osapuolille? Tietojärjestelmä ratkaisisi väitetyn ongelman puutteellisista tiedoista.

Kirjanpitoon sisällytettävien tietovaatimusten tulisi olla soveltuvia toimintaan, jota vaatimukset koskevat. Esimerkiksi jätteen alkuperäisen haltijan ja jätteen kuljettajan ei tulisi lähtökohtaisesti pitää kirjaa jätteen käsittelytavoista, vaan tämä tieto tulisi olla heidän saatavilla jätteen käsittelijältä. Kirjanpitoa voi pitää ainoastaan toiminnasta vastaava taho eli käsittelyä harjoittava organisaatio.

121 § Velvollisuus laatia siirtoasiakirja ja 121a § Siirtoasiakirjan käyttöön liittyvät menettelyt

Pykälän toisessa momentissa annetaan siirtoasiakirjan laatineelle jätteen haltijalle velvollisuus toimittaa siirtoasiakirjan tiedot viranomaisen jätetietojärjestelmään, mikä on loogista ajatellen siirtoasiakirjan laatimisvelvollisuutta, joka on jätteen haltijalla. Jätteen haltija –termin sijasta parempi termi olisi jätteen tuottaja, koska jätteen haltijuus vaihtuu jätehuoltoketjussa, eikä aina ole selvää, kuka jätteen haltija kulloinkin on.

Käytännössä jätteen alkuperäinen haltija laatii siirtoasiakirjan vain poikkeustilanteissa ja pääsääntöisesti kuljetusyritys laatii siirtoasiakirjan asiakkaalleen palveluna. Tästä johtuen myöskin tietojen siirron tulisi voida olla jätteen haltijalle tarjottu palvelu, mikäli jätteen alkuperäisellä haltijalla ei ole osaamista tai esimerkiksi sellaista tietojärjestelmää, josta tiedot voi viranomaisen järjestelmään siirtää. Allekirjoituksen lisäksi / tilalta myös muut todentamismenetelmät kuten aika-/paikkaleima (GPS-koordinaateilla) tulisi olla riittäviä siirtoasiakirjan kuittausmenetelmiä. Mikäli nämä eivät yksin riitä, lisäksi voidaan osoittaa asiakkaan tekemä tilaus / valtakirja, johon jätteen nouto perustuu.

Esimerkiksi rakennustyömailla on tyypillistä, että rakennuttaja/vastaava mestari ei ole paikalla kuin hyvin satunnaisesti ja urakoitsijaa ei voi vaatia allekirjoittamaan siirtoasiakirjaa, kun hän ei välttämättä edes puhu Suomea tai ei ole lainkaan tietoinen, mihin asiaan asiakirja liittyy. Allekirjoituksen metsästäminen käy tällaisessa tilanteessa täysin mahdottomaksi.

Vaarallisen jätteen osalta jätteen käsittelytapa tulee merkitä siirtoasiakirjaan jo nykyään. Hallituksen esityksessä tämä velvollisuus laajenisi koskemaan myös muita siirtoasiakirjavelvollisia jätteitä. Siirtoasiakirja ei kuitenkaan ole välttämättä oikea paikka käsittelytavan tiedolle, sillä usein jätettä kuljettaa kuljetusliike, joka vie jätteen siirtokuormausasemalle, mutta siirtokuormausasemaa hallinnoi jätteenkäsittely-yritys. Kuljetusliike, saati alkuperäinen jätteen haltija ei voi tietää, minne jäte lähtee siirtokuormausasemalta käsiteltäväksi, jolloin käsittelytavan kirjaaminen on mahdotonta, sillä siirtokuormauksen tapauksessa ensimmäisen vastaanottoaikan R/D-koodi määrittyy seuraavan käsittelypaikan käsittelytavan mukaan. Lisäksi oletettu käsittelytapa tai -paikka voi muuttua esimerkiksi jätteen laadun ollessa alkuperäisestä ilmoituksesta jollain lailla poikkeavaa. Parempi paikka raportoida käsittelytapaa on ympäristöluvallisen vastaanottoaikan YLVA-raportointi sekä uuden jätetietojärjestelmän kautta tehtävä raportointi.

POP-jätteiden tunnistaminen jätehuoltoketjussa on vaikeaa, ellei mahdotonta, ellei jätteen alkuperäinen tuottaja sitä ketjussa eteenpäin kerro. Velvollisuus olla selvillä jätteen laadusta on jätteen tuottajalla, jolta tiedon pitää tulla. On mahdotonta tietää missä materiaalissa POP-yhdisteitä on raja-arvot ylittäviä pitoisuuksia esimerkiksi purkutyömailla. Kukaan ei ala testaamaan jokaista jäte-erää, se on äärettömän kallista ja aikaa vievää, jolloin jätehuolto käy mahdottomaksi. POP-jätteille ei ole vielä EWC-koodeja, jolloin niiden korvamerkitseminen ja raportointi on hankalaa, vaikka tiedettäisiin, että jokin jätemateriaali olisi ns. POP-jätettä.

Sähköisen siirtoasiakirjan aikataulu alkaen 1.1.2021 on toiminnanharjoittajille mahdoton. Yrityksillä tulisi olla toimivat järjestelmät ja niihin liittyvät rajapinnat viranomaisen järjestelmään koekäytössä jo nyt, jolloin aikataulu voisi olla realistinen. Kaupalliset siirtoasiakirjaohjelmistot eivät ole toimivia tällä hetkellä. Ne ovat liian yksinkertaistavia ja esimerkiksi vaarallisten jätteiden kuljetukseen tarvittavia tietoja puuttuu niistä. VAK/ADR-lainsäädännön vaatimusten täyttäminen tulee ottaa siirtoasiakirjavaatimuksissa huomioon. Ei ole järkevää pitää mukana kahta eri kuljetusasiakirjaa ja pahimmillaan kahdessa eri järjestelmässä, vaan tiedon pitää palvella kerralla kaikkia asiaan liittyviä lainsäädäntöjä ja niiden vaatimuksia. Toimiva aikataulu voisi olla 2022-2023. Liiallisella kiireellä on erittäin iso riski siitä, että järjestelmä ei ole toivotun kaltainen tai toimiva ja sen korjaaminen jälkikäteen on paljon kalliimpaa ja vaikeampaa.

142 a Jätehuoltorekisteriä koskeva tietopalvelu

Tietopalvelu on erittäin tervetullut ja kannatettava. Jätenimikkeellä hakutoiminnon tulee olla nimenomaan EWC-koodiin perustuva. Kaupallisia jätenimikkeitä on kullakin toimijalla omia, saman EWC-koodin jätteelle, eikä jätenimikkeeseen yksin perustuva haku ole riittävä.

147 § Rangaistussäännökset

Rangaistussäännöksistä puuttuu kunnille yksinoikeudella annettavien pakkausjätteiden ja kotitalouden jätteiden osalta vaade läpinäkyvästä ja tarkasta kirjanpidosta, jonka puutteellisesta laadinnasta ja laiminlyönneistä tulisi säätää sanktiot, jotka ovat sidoksissa kunnan / kuntayhtiön

liikevaihtoon. Tuottajille on sen sijaan säädetty tarkasti omavalvonnasta, jossa vaaditaan tarkkoja kirjanpilotietoja, maksuosuuksien seuranta ja säännöllisiä ja riippumattomia tarkastuksia. Miksi näitä ei vaadita myös kunnilta, jos kyse on pakollisesta yhteistoiminnasta

SIIRTYMÄSÄÄNNÖS

Kiinteistön haltijan kuljetuksesta luopumisen siirtymäajaksi on ehdotettu sekajätteen osalta viimeistään viiden vuoden kuluessa lain voimaantulosta ja biojätteen ja pakkausten osalta viimeistään kahden vuoden kuluessa lain voimaantulosta. Erikoista, että tässä on näin lyhyet siirtymäajat, kun kyse on käytännössä merkittävän liiketoiminta-alueen harjoittamisen mahdollisuuden poistamisesta.

Yhden jäteauton hankintahinta vaihtelee välillä 200 000-300 000 euroa, riippuen autosta ja päällysrakenteesta. Autoa käytetään vähintään kahdeksan, jopa lähes 15 vuotta. Jätehuoltoyritys, joka ei yhtään kilpailutusta voita ja on hankkinut uuden jäteauton, joutuu parhaassakin tapauksessa myymään investointinsa alihintaan. Kaluston poisto-aika yrityksen kirjanpidossa on vähintään kahdeksan vuotta, joten liian lyhyt siirtymäaika aiheuttaa yritykselle todennäköisen konkurssin.

Muiden lakien muutettavat pykälät (ympäristönsuojelulaki, kemikaalilaki, rikoslaki ja laki rikesakkorikkomuksista)

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne ympäristönsuojelulakiin, kemikaalilakiin, rikoslakiin ja ehdotetuista pykälämuutoksista ja niiden perusteluista

-

Asetusyhteenveto

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne jätealan asetuksiin ehdotettavien muutosten keskeisestä sisällöstä

Asetuksesta tulisi poistaa kaikki tekstit, joissa kunnalle osoitetaan vastuita pakkausjätteiden kiinteistökohtaisen erilliskeräyksen järjestämisestä ja tähän liittyvästä yhteistoiminnasta tuottajien kanssa. Kunnan ei tulisi vastata kiinteistökohtaisen pakkausjätteen erilliskeräyksen järjestämisestä, vaan vastuu järjestämisestä olisi vain tuottajilla.

Asetuksessa tulisi säätää minkä kokoisissa taajamissa tuottajien on järjestettävä pakkausjätteiden kiinteistökohtainen erilliskeräys asuinkiinteistöiltä, joissa on 5 huoneistoa tai enemmän. Tätä taajamakoon rajausta sovellettaisiin myös hallinto-, palvelu- ja elinkeinotoimintaan, joille asetettu lajitteluvälitteitä. Kuntien vastuulle ei tule jättää päätäntävaltaa siitä, missä taajamissa pakkausjätteiden erilliskeräys on järjestettävä ja missä ei. Jos kunnille annetaan tämä päätäntävalta, samankaltaisilla alueilla tulee olemaan hyvin erilaisia käytäntöjä. Tällainen käytäntöjen moninaisuus

asettaa asukkaat ja yhteisöt hyvin eriarvoiseen asemaan, myös kustannusten osalta. Kunnille ei tule myöskään antaa oikeutta määrätä jätehuoltomääräyksissään pakkausjätteiden erilliskeräyksestä.

Asetusyhteenvedossa mainitaan rakennus- ja purkujätteen osalta, että asetuksen 16 §:ssä säädetyt vaatimukset erilliskerättävistä rakennus- ja purkujätteen jätelajeista säilyisivät ennallaan. Erilliskeräys olisi lähtökohtaisesti järjestettävä asetuksessa mainituille jätelajeille (betoni-, tiili-, kivennäislaatta- ja keramiikkajätteet, kipsipohjaiset jätteet, kyllästämättömät puujätteet, metallijätteet, lasijätteet, muovijätteet, paperi- ja kartonkijätteet, maa- ja kiviainesjätteet). Näistä mainituista kaikki jätejakeet eivät tyypillisesti kuulu rakennusjätteen luokkaan 17, vaan osa kuuluu pääosin luokkaan 15 ja 20 (paperi – ja kartonkijäte). Mitä jäteluokkia voidaan laskea 70 %:n materiaalina hyödyntämisen tavoitteeseen? Voidaanko laskea rakennustyömailta syntyvä paperi- ja kartonkijäte, vaikka ne eivät ole luokan 17 jätteitä? Myöskään pakkausmuovi ei ole luokan 17-jäte, vaan luokan 15 jäte. Lasketaanko se 70 %:n tavoitteeseen? Nämä on syytä käsitellä vähintään perusteluissa.

Kirjanpidosta mainitaan, että Asetuksen liitteen 1 hyödyntämiskoodeihin tehtäisiin tarvittavat tarkennukset, jotta kirjanpidossa ja raportoinnissa on mahdollista erotella jätteiden valmistelu uudelleenkäyttöön, kierrätys, maantäyttö ja muu hyödyntäminen. Baselin sopimuksen R ja D-koodistoja ollaan parhaillaan muuttamassa EU-tasolla. Suomen kansallisessa R ja D-koodityössä on syytä seurata erittäin tarkkaan EU-tason koodien kehittymistä, jotta vältytään tilastoinnissa ja mm. jäteviennissä turhilta väärinkäsityksiltä ja virheiltä. Baselin koodistoissa on ehdolla juurikin uudelleenkäyttöön uusi R koodi -R 14 Preparing for re-use. Muitakin uusia koodeja on Baselin sopimukseen ehdolla ja mm. D1 koodin tulkinta poikkeaa Suomessa jo nykyisellään Baselin tulkinnasta merkittävästi (Suomessa tavanomaisen jätteen kaatopaikkausta ja Baselissa dumpausta). Suomessa ei missään nimessä pidä lähteä keksimään omia kansallisia koodeja, vaan on syytä käyttää Baselin koodeja ja osallistua niiden uudistustyöhön aktiivisesti.

Jätteiden viennin huomioon ottamiseksi esitetään jätteen viejälle velvollisuutta pitää kirjaa toiseen maahan viedyn yhdyskuntajätteen, öljyjätteen sekä rakennus- ja purkujätteen kierrätyksestä ja hyödyntämisestä ja toiminnassa syntyvien jätteiden käsittelytavasta. Viejälle lisättäisiin myös velvollisuus pitää kirjaa toiseen maahan esikäsittäväksi viedyn yhdyskuntajätteen ja pakkausjätteen käsittelyssä poistetuista jätteistä ja niiden käsittelytavasta. Tämä vaatimus edellyttää toimivaa tietojärjestelmää jäteviennille, jossa tällaista tietoa voidaan ylipäänsä ylläpitää sekä eri maiden jätevientiviranomaisten yhdenmukaisia ohjeita ja vaatimuksia siitä, että tiedot annetaan kaikille sopivassa muodossa. Normaalisti tiedot annetaan Baselin R ja D koodeilla. Suomessa kansallisesti käytössä olevat R ja D koodit eivät ole yhtenevät Baselin koodien kanssa. Suomen tulee ensin ottaa käyttöön Baselin koodien kanssa yhdenmukaiset koodit, ennen kuin tietojen ja kirjanpidon vaatimusta voidaan alkaa toteuttamaan.

POP-jätteestä annettujen vaatimusten täyttämiseksi jättekoodistossa tulisi ensin olla oma EWC-koodi POP-jätteen yksilöimiseksi ja luokittelemiseksi, jokaisessa 1-20 luokkien *alaluokassa, jossa POP-jätettä voidaan olettaa syntyvän.

EU:n uudistetun POP-asetuksen vaatimusten täyttämiseksi asetuksen 20–23 §:ään lisättäisiin jätteen tuottajalle, käsittelijälle, kuljettajalle, välittäjälle ja keräystoiminnan harjoittajalle velvollisuus pitää

kirjaa POP-jätteen sisältämistä pysyvistä orgaanisista yhdisteistä. Tässä sysätään vastuuta jätteiden kuljettajalle / keräystoiminnan harjoittajalle selvittää jätteen koostumusta. Velvoite pitäisi olla yhdellä taholla eli jätteen tuottajalla, jolla velvollisuus informoida seuraavia portaita jätteen koostumuksesta ja pitoisuuksista.

Pakkausten tuottajan velvollisuutta järjestää alueellisia vastaanottopaikkoja elinkeinotoiminnan ja julkisen toiminnan pakkausjätteiden vastaanottoa varten lisättäisiin 30 paikasta 60 paikkaan. Onko lain laatija huomionnut, että jätteen kuljettaminen ammattimaisesti (koskee myös oman toiminnan toistuvaa jätteen kuljettamista) vaatii rekisteröitymisen jätehuoltorekisteriin? Normaalisti kuljetuksesta huolehtivat jätteenkuljetusyritykset ja yksityiset jätehuoltoyritykset, joille terminaalien määrän lisäämisellä ei ole merkitystä. Lähinnä herää kysymys, että onko huomioitu, että lisäterminaaleista aiheutuu lisää kustannuksia, ilman osoitettua hyötyä?

Valtioneuvoston asetus keräyspaperin erilliskeräyksestä ja kierrätyksestä (528/2013) ehdotetaan yhtä yhteistä tavoitetta nykyisestä poiketen. Tämä hyvä asia, koska tällöin ei voida vedota markkinaosuuksiin ja oikeutukseen kerätä tiettyä markkinaosuutta markkinoilta tavoitteiden saavuttamiseksi. Kierrätys- ja hyödyntämistavoitteilla nousupaine nykyisestä 75% korkeammaksi. Tavoitetta ei tulisi kiristää tai hyvin maltillisesti, koska graafisen paperin käyttö laskee edelleen, joten liian korkeiden tavoitteiden saavuttaminen voi olla tulevaisuudessa mahdotonta ja kallista. Asetukseen tulossa myös mitä ilmeisemmin jonkinlainen minimiverkosto aluekeräyspisteiden osalta.

Vaikutusten arviointi

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne perustelujen luvuista 4.2-5.

Tällä esityksellä siirretään 150 miljoonan euron markkinat kuntien hoidettavaksi. Tämä liikevaihdon kasvu tarkoittaa Hankintalain 10 %:n ulosmyyntirajauksella 15 miljoonan euron vuotuista markkinaehtoisen toiminnan kasvumahdollisuutta kuntayhtiöille. Monopolin laajentamisella rakennetaan kuntaomisteisille jäteyhtiöille entistä vahvemmat asemat aloittaa rakentamaan markkinaehtoista liiketoimintaa. Tämä on omiaan lisäämään kilpailuneutraliteettiongelmia.

4.2.2 Vaikutukset kierrätystavoitteiden saavuttamiseen

Erilliskeräysvaihtoehtojen tarkastelussa ei ole huomioitu hallinto- palvelu- ja elinkeinotoiminnan erilliskeräyksen vaikutuksia. Nämä käsittävät kuitenkin noin puolet pakkausjätteistä. Kierrätystavoitteiden arviointi pelkästään asuinkiinteistöjen pakkausjätteiden määriin perustuen antaa virheellisen tuloksen. Todennäköisesti kierrätysasteet ovat saavutettavissa nopeammin kuin mitä nyt esitetään.

Kannustavan jätetaksan käyttö lajittelun tehostamiseksi on epäselvä. Onko tarkoitus, että kunnan jätemaksulla subventoidaan tuottajien vastuulle kuuluvien pakkausjätteiden keräystä, ei käy tekstistä esille.

4.2.3 Vaikutukset kotitalouksiin

Osalle kotitalouksista erilliskeräysvelvoitteiden laajentaminen aiheuttaa merkittävän nousun jätehuoltokustannuksiin. Arvioinnissa olisi pitänyt tuoda esille mitä kustannusvaikutus olisi tilanteessa, jossa tuottajilla on 100 % kustannusvastuu pakkausjätteistä.

Perusteluissa todetaan, että siirtyminen kunnan keskitetystä järjestämään jätteenkuljetukseen voisi siten laskea kiinteiden jätteiden tyhjennyshintoja. Perustelutekstissä ei käy ilmi, mihin tämä tieto perustuu.

4.2.4 Vaikutukset kuntatalouteen ja kunnallisen jätehuollon kustannuksiin

Tuottajien maksamia korvauksia ei ole pystytty arvioimaan. Silti ollaan luomassa mallia, jossa erilliskeräyksen piirissä oleville kotitalouksille kaadetaan 20 % tuottajavastuun alle kuuluvien pakkausjätteiden kokonaiskustannuksista.

Perusteluissa viitataan selvitykseen (LCA Consulting), jossa laskennassa on lähdetty siitä, että keräys toteutetaan yksilokeräyksenä. Monilokeräyksen kustannusvaikutuksia ei ole huomioitu. Tältä osin vaikutusten arviointi kustannuksiin on puutteellinen.

4.2.5 Yritysvaikutukset

Vaikutukset jätealan yritysten liiketoimintaan

Kiinteistönhaltijan järjestämän jätteenkuljetuksen lakkauttamisen yritysvaikutuksista jätteenkuljetusyrityksiin on arvioitu puutteellisesti. Asuinkiinteistöjen pakkausjätteiden kiinteistökohtaisen keräyksen antaminen kunnille yksinoikeudella siirtää merkittävän määrän jätteenkuljetusyritysten asiakkaista kunnille. Tästä seuraavia vaikutuksia jätteenkuljetusyrityksiin ei ole arvioitu juuri ollenkaan. Minkäänlaista arviota siitä, kuinka merkittävä euromäärä yksityisten yritysten liikevaihtoa siirtyy kuntien jätelaitoksille ei ole esitetty.

Tuottajavastuu

Tuottajien 80 % kustannusvastuun toteutuminen edellyttää tietoja todellisista kustannuksista. Kustannusten laskennasta ja kustannustenjaosta sekä kustannusten korvaamisesta kunnille aiheutuvaa työtä ja mahdollisia ongelmia ei ole käsitelty vaikutusten arvioinnissa ollenkaan.

Muut

Erilliskeräysvelvoitteet on tarkoitus kohdistaa myös yrityksille. Tästä aiheutuvia kustannusvaikutuksia jätettä tuottaville yrityksille ei ole käsitelty ollenkaan.

4.2.8 Ympäristövaikutukset

Vaikutukset luonnonvarojen käyttöön

Arviointi ehdotetun sääntelyn vaikutuksesta yhdyskuntajätteen kierrätysasteen on puutteellinen, koska se sisältää vain kotitalouksissa syntyvän yhdyskuntajätteen erilliskeräyksen tehostamisen vaikutukset.

4.2.9 Muut yhteiskunnalliset vaikutukset

Vaikutukset työllisyyteen

Työllisyysvaikutukset ovat arvioita ja niissä ei ole huomioitu kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen poistumisen ja asuinkiinteistöjen pakkausjätteiden kuljetusten siirtymisestä kunnille aiheutuvia negatiivisia työllisyysvaikutuksia jätteenkuljetusyrityksissä, jotka nykyisin tarjoavat kyseisiä palveluja. Alueellinen työllisyysvaikutus etenkin pienemmällä paikkakunnilla on negatiivinen. Vaikutuksia on arvioitu vain yksilokerokeräyksellä, jonka työllisyysvaikutus on monilokerokeräystä suurempi. Nyt esitetty arvio on ylimitoitettu ja harhaan johtava.

Vaikutukset perus- ja ihmisoikeuksiin

Kuljetusjärjestelmäratkaisun vaikutusta jätteenkuljetusyritysten liiketoimintaa on vähätelty merkittävästi.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

5.1 Yhdyskuntajätteiden kierrätystavoitteiden täytäntöönpano

Yhdyskuntajätteen ja pakkausjätteen erilliskeräysvaatimukset

Pakkausjätteiden osalta ei ole tarkasteltu ollenkaan vaihtoehtoa, jossa erilliskeräys rajoitettaisiin koskemaan vain tietyn kokoisia taajamia. Tällainen mallintaminen olisi ollut tarpeen.

Hallinto-, palvelu- ja elinkeinotoiminnan erilliskeräysvelvoitteiden vaikutusta ei ole arvioitu ollenkaan.

Nyt esitettyssä mallissa esitetään poikkeuksien sallimista erilliskeräysvelvoitteisiin. Tarkastelussa ei ole selvitetty mallia, jossa poikkeamista ei sallittaisi, mutta vastaavasti erilliskeräysvelvoitteen rajaukset (taajaman koko, asuntojen lukumäärä, yrityksessä syntyvän jätteen määrä) olisi tehty sellaiseksi, että ne voitaisiin toimeenpanna kaikkialla. Tämä olisi myös vähentänyt poikkeuksien myöntämisestä tai epämisestä aiheutuvaa hallinnollista taakkaa. Selkeään rajauksiin perustuva sääntely olisi myös ennakoitavaa ja kohtelisi jätteen tuottajia tasapuolisesti. Nyt poikkeamisen myöntäminen on jätehuoltoviranomaiselle harkinnanvaraista ja toiminta voi poiketa alueellisesti paljonkin.

Valmistelussa ei ole selvitetty mallia, jossa yksi taho valvoisi kiinteistökohtaisen erilliskeräyksen järjestämistä velvoiterajat ylittävillä kiinteistöillä. Nyt esitettyssä mallissa kunnan jätehuoltoviranomaiselle ilmoitettaviin tietoihin on lisätty kaikki pakkausjätteet. Tämä on poikkeava menettely verrattuna muihin tuottajavastuun alle kuuluvien tuotteiden jätehuoltoon. Kun erilliskeräysvelvoiterajat on asetuksella säädetty, ei kunnalle kuuluisi antaa sen toteutumisen valvontaa. Valvonta tulisi olla jollain nimetyllä ELY-keskuksella.

5.2 Kunnan vastuulla olevan jätteen kuljetuksen järjestäminen

Jätehuollon seuranta ja valvonta on kuljetusjärjestelmästä riippumatonta. Jätteenkuljetusrekisteri on viranomaisrekisteri, jonka ylläpito on oltava kunnalla. Tältä osin viranomaisresurssien tarve ei vähenny, toisin kuin perusteluissa esitetään. Järjestelmämuutoksen vaikutuksista kustannusten hillintään ja päästöjen alentumiseen on esitetty arvioita, jotka eivät perustu mihinkään todennettavaan tietoon.

Kaksoisjärjestelmän säilyttämistä oli tarkasteltu jätelain säädösten noudattamiseen liittyvän valvonnan kannalta. Tämän oli arvioitu aiheuttavan hallinnollisen taakan lisääntymistä sekä jätehuolto- ja ympäristöviranomaisen resurssien lisääntymistä. Näille väitteille ei ole esitetty perusteita. Suomessa on olemassa alueita, joissa valvonta toimii ilman merkittävää lisäresursointitarvetta. Jätelainsäädännön noudattamisen valvontaa pitää tehdä molemmissa järjestelmissä. Millään sääntelyllä ei voida varmistaa täydellisesti sitä, että kaikki tahot noudattavat lainsäädäntöä tarkasti, olipa käytössä kumpi tahansa kuljetusjärjestelmä.

Perusteluissa esitetään myös, että kierrätystä edistävien ohjauskeinojen käyttö vaikeutuisi kaksoisjärjestelmän säilyttämisen johdosta. Tälle väitteelle ei ole perusteita. Jätteiden erilliskeräys toimii tehokkaasti myös alueilla, joissa on käytössä kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus. Ohjauskeinot, joista jätehuoltomääräykset on ollut merkittävien, ovat riippumattomia kuljetusjärjestelmästä.

Tuottajavastuujärjestelmän täytäntöönpano on mahdollista kummassakin kuljetusjärjestelmässä. Nyt esitetty kustannustenjakomalli ja tuottajien maksamien korvausten kohdentaminen asukkaiden jätemaksuihin ei ole kovin läpinäkyvä.

Sako- ja umpikaivolietteiden kuljetuksessa on päädytty kaksoisjärjestelmän säilyttämiseen. Samalla on yksinkertaistettu kiinteistön haltijan järjestämään kuljetuksen siirtymisen edellytyksiä verrattuna nykyiseen jätelain 37 §:n kriteereihin. Tämä on sinänsä kannatettavaa. Tämän yksinkertaistetun mallin käyttöä myös kiinteiden jätteiden kuljetukseen olisi tullut myös tarkastella. Sillä saataisiin vältettyä päätöksentekoon liittyvää hallinnollista taakkaa huomattavasti. Miksi tätä vaihtoehtoa ei ole tarkasteltu, ei käy ilmi perusteluissa.

Vaikutusten arviointia on kommentoitu myös asiaan liittyvien pykälien kommentoinnin yhteydessä.

Muuta

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne perusteluiden muista osista ja muista mahdollisista asioista

Suomen yhdyskuntajätteiden kierrätys ei ole kehittynyt 2000- luvulla lainkaan. Nykyisiin tavoitteisiin ei ole onnistuttu pääsemään ja samanaikaisesti tavoitteita kiristetään entisestään. Tulevien tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan radikaaleja uudistuksia, joilla materiaalit ohjataan jätteenpoltosta materiaalikierrätykseen. Jopa 40 % polttoon nyt päätyvästä materiaalista pitäisi ohjata kierrätykseen tulevien vuosien aikana.

Tämä edellyttäisi määrätietoisia politiikkatoimia arvoketjun kaikissa vaiheissa sekä tehokkaita ohjauskeinoja, joilla varmistettaisiin uudelleenkäytön ja kierrätyksen ensisijaisuus. Tässä uudistuksessa keskitytään pelkästään keräyspähän ja siinä sen sääntelemiseen kuka saa toimia. Kun vastuut käännetään Jätelaissa ja jättepolitiikassa yksinoikeuksiksi, ne aiheuttavat voimakkaita intressiristiriitoja eri toimijoiden välillä. Kuitenkin jos tavoite on talteenoton kasvattamiseen, pitäisi sallia moninaiset keinot eikä pyrkiäkään sääntelemään mustavalkoista mallia.

Yhdyskuntajätteiden ja pakkausjätteiden kierrätyksen pahin pullonkaula on juuri nyt teollisten nielujen puute. Talteenottoa on hyödytöntä tai jopa vahingollista kasvattaa ilman että varmistetaan materiaaleille teolliset käyttökohteet. Juuri tällä hetkellä eurooppalainen teollisuus ei kykene hyödyntämään kaikkea erilliskerättyä materiaalia Aasian maiden rajoittaessa jätteenvientiä. Jo tällä hetkellä Euroopassa on 8 miljoonan tonnin ylikapasiteetti uusiokuiduista (paperista,

nestepakkauskartongeista ja pahvista) ja kun samanaikaisesti EU:n jäsenvaltioissa implementoidaan direktiivien erilliskeräysvaatimuksia, tilanne pahenee entisestään. Muovin osalta on kyetty sekoitevelvoitteiden kautta luomaan nieluja ja siellä tilanne on korjautumassa nopeasti.

Uusioraaka-aineiden kysyntää ja houkuttelevuutta pitää tukea ohjauskeinoilla. Koronaviruksen jälkeisessä Euroopassa neitseellisten raaka-aineiden hinnat ovat romahtaneet, jolloin uusioraaka-aineesta saatava hinta ei kata logistiikan kustannuksia. Tämä on johtamassa siihen, että erilliskeräystä karsitaan ja lajittelussa otetaan takapakkia.

Sinällään YM:n valitsevat keinot talteenoton kehittämiseksi ovat oikean suuntaisia. Tulevien kierrätystavoitteiden saavuttamiseksi sekajätteen määrä pitää puolittaa tehokkaalla bio- ja pakkausjätteiden erilliskeräyksellä. Ottamalla velvoitteet jäteasetukseen ja kohdistamalla ne myös yritystoimintaan saadaan valtakunnallista vaikuttavuutta. Tosin kunnille ehdotettu mahdollisuus poiketa näistä vesittää vaikuttavuuden.

Sekajätteen puolittamiseen tarvitaan myös ohjauskeinoja. Jätteenpolttoa pitää pystyä rajoittamaan veroratkaisuilla, rajoitteilla ja kielloilla. Erilliskerätyn jätteen poltto- tai hautaamiskielto voi tuntua tehokkaalta, mutta siinä on vaara, että se johtaa lajittelupäässä ongelmiin, jos materiaaleille ei yksinkertaisesti löydy käsittelyratkaisuja. Näin on tällä hetkellä nestepakkauskartonkien osalta.

Kunnalliset jäteyhtiöt toimivat portinvartioina jätevoimalaitoksiin, joista nyt pitäisi ohjata materiaaleja pois. Niiden insentiivit ovat ristiriidassa tavoitteiden kanssa ja ristiriita kasvaa, jos kunnille vielä annetaan mahdollisuus poiketa jätehuoltomääräyksillä erilliskeräysvelvoitteista.

Pakkausjätteiden talteenotto on kehittynyt valmistelun aikana koko ajan parempaan suuntaan ja ennusteiden mukaan pakkausten materiaalikohtaiset tavoitteet tullaan saavuttamaan. Kiinteistökohtainen keräys on kasvanut vapaaehtoisten järjestelmien kautta ja kuntien kiristyvien jätehuoltomääräysten kautta. Tässä valossa onkin yllättävää, että on päädytty näin järeisiin ratkaisuihin, joilla puututaan markkinatilanteeseen ja tuottajavastuun toteuttamistapaan, kun valittavana olisi ollut vapaaehtoisuuteen perustuvat sopimukset, joista Suomessa on hyviä kokemuksia.

Jätealan toimijat, kunnat ja viranomaiset ovat kaikki kyllästyneet jatkuviin erimielisyyksiin ja riitoihin, jotka kuormittavat kunnallista päätöksentekoa, lupa- ja valvontaviranomaisia ja tuomisistumia. Ne ovat seurausta epäselvistä ja tulkinnan varaisista normeista, joita joudutaan sitten täydentämään soveltamisohjeilla ja oppailla. Soveltamisohjeet ja oppaan sotkevat entisestään tulkintaa, kun niissä olevia suosituksia aletaan soveltamaan ikään kuin normeina.

Lainsäädäntötyössä pitäisi pyrkiä selkeisiin määritelmiin ja kriteereihin myös tilastoinnin ja maakohtaisen vertailun näkökulmasta. Tässäkin uudistuksessa taas poiketaan jätedirektiivin määritelmästä sen keskeisimmän käsitteen yhdyskuntajätehuollon osalta, mikä sitten on taas omiaan aiheuttamaan riitoja ja epäselvyyksiä.

Jätehuolto on ainoa julkinen palvelu, jonka osalta kotitalouksille ja taloyhtiöille ei tarjota mahdollisuutta ostaa omalla kustannuksillaan täydentäviä yksityisiä palveluita. Sen sallimalla jäteala pääsisi jatkuvista erimielisyyksistä ja talteenottopäässä alkaisi kehittyä uusia asiakaslähtöisiä ratkaisuja.

Luonnoksessa delegoidaan sopimuksin kunnille yksinoikeus pakkausmateriaalien keräämiseen ja täydentävät ratkaisut ovat vain rajoitetusti mahdollisia. Tällaisesta poissulkevasta säännöksestä ennakoimme aiheutuvat paljon tulkintaepäselvyyksiä. Miten esim. Kiillon, Alkon ja Ikean kuluttajille

suuntaamat ratkaisut suhteutuvat yksinoikeusmalliin? Onko Keskolla, S-ryhmällä ja Lidlillä oikeus kehittää asiakkailleen suunnattuna pakkausjätteen talteenottomalleja. Kaikille toimijoilla kannattaisi antaa yhdenvertainen mahdollisuus täydentää lakisääteistä mallia.

Ilmastonmuutoksen rajoittamisen näkökulmasta kiertotalouden rooli on aivan keskeinen. Tässä tarkastelussa teollisuuden sekä maa- ja metsätalouden sivuvirtojen merkitys on yhdyskuntajätteisiin nähden moninkertainen. Nyt uudistus ei valitettavasti juuri edistä näin materiaalien kiertotalousratkaisuja. Olisikin tärkeää päästä kehittämään EOW ja sivutuoteprosesseista mahdollisimman joustavia ja ennustettavia, koska näissä materiaalivirroissa on valtavasti hyödyntämätöntä potentiaalia.

Rytkönen Pirjo

Lassila & Tikanoja Oyj - Jorma Mikkonen, yhteiskuntasuhdejohtaja